

СТИВЪН КРЕЙН
ОТКРИТАТА ЛОДКА
ЕДИН РАЗКАЗ ЗА СЕВЕРНИЯ
АТЛАНТИЧЕСКИ ОКЕАН

Превод от английски: Невена Розева, 1966

chitanka.info

ОТКРИТАТА ЛОДКА^[0]

Разказ, написан по действителна случка, свързана с преживелиците на четирима мъже от потъналия параход „Комодор“.

I

Никой от тях не знаеше цвета на небето. Очите им гледаха право напред, вперени в напиралите вълни. Те бяха тежки и сиви, с белопенести гребени и четиримата мъже до един добре познаваха тези цветове на морето. Хоризонтът все се стесняваше и разширяваше, хлътваше и се вдигаше и през цялото време ръбът му бе назъбен от вълните, заострени като върхове на скали.

Мнозина навярно притежават по-дълга вана от тая лодка тук, яхнала морските вълни. А те бяха тъй неправилно и свирепо отсечени и тъй високи, че всеки пенест гребен представляваше истински проблем при плаването с такава черупка.

Готвачът клечеше на дъното ѝ и се взираше в шестинчовия планшир, който го делеше от океана. Ръкавите му бяха запретнати към лактите на дебелия му ръце, а краищата на разкопчаната му жилетка волно се размахваха, колчем се навеждаше, за да изгребва водата от лодката. Често казваше: „Боже господи, тоя път едва се отървахме!“ И при всяко подобно възклицание той неизбежно се взираше на изток, над развълнуваното море.

Огнярят кормуваше с едно от греблата и от време на време се надигаше, за да се предпази от водните струи, които прелитаха над кърмата. Това беше едно тънко, неголямо гребло, готово всеки миг да се счупи.

Кореспондентът гребеше с другото гребло, гледаше вълните и се питаше защо е тук.

Нараненият капитан, полегнал в носа на лодката, бе изпаднал в онова състояние на пълно отчаяние и безразличие, в което изпадат дори най-смелите и издръжливи мъже, когато, въпреки усилията им, предприятието обявява фалит, армията губи, корабът потъва. Мислите на всеки капитан са дълбоко вкоренени в самите греди и ребра на кораба независимо от това, дали той е командувал само един ден, или цяло десетилетие; и този капитан не можеше да се отърси от суровото впечатление, останало у него в утринния здрач от картината на седем

извърнати лица, а по-късно от гледката на една прекършена топмачта, която се блъскаше насам-натам във вълните, потъвайки надолу и все по-надолу, докато изчезне. От този миг нататък неговият глас звучеше някак странно. Макар и спокоен, той издаваше дълбока мъка и някакво чувство, стоящо отвъд думи и сълзи.

— Дръж я малко по-на юг, Вили — рече той.

— Малко по-на юг, господине — каза огнярят откъм кърмата.

Да седиш в тази лодка бе като да си яхнал още необязден кон. Тя ту се възправяше, ту скачаше и се гмурваше като жива твар. И когато пристъпа на всяка вълна се надигаше, за да я посрещне, тя напомняше кон, който се готви да прескочи страшно висока ограда. Начинът, по който се катереше и пролазваше върху тия водни стени, бе нещо непонятно. При това на всеки техния гребен паяната, сгромолясваща се от върха, налагаше нов пореден скок, и то от въздуха. Тогава, презрително сблъсквайки се с друга грива, тя се хлъзгаше, спускаше и препускаше надолу по един дълъг наклон, за да пристигне с клатушкане и кимане пред следващата заплаха.

Особеното неудобство на морето се крие в това, че след успешното преодоляване на една вълна, човек открива, че иде друга след нея, не по-малко опасна от първата и еднакво готова да прекатури лодката. В дървено корито, дълго десет фута, човек може да добие такава представа за възможностите на морето, що се касае до вълни, каквито са невероятни за този, който никога не е пътувал с подобна лодка. С приближаването на всяка черна водна стена всичко друго изчезваше от погледа на хората и за тях не бе трудно да си въобразяват, че тъкмо тази вълна представлява последният гневен изблик на океана, последното усилие на неговите мрачни води. Имаше някаква ужасна грация в движението на вълните, които идеха безшумно и само гребените им ръмжаха.

В бледата светлина лицата на тия хора трябва да са били сиви. Очите им трябва странно да са искрели, когато са се взирали неотклонно назад. Наблюдавана от някой балкон, цялата тая стихия наистина би представлявала чудна, фантастична гледка. Но хората в лодката нямаха време да ѝ се любуват, а дори и да имаха, ред други неща щяха да обсебят мислите им. Слънцето висеше спокойно нейде горе в небето и те знаеха, че денят напредва, защото от тъмен цветът на морето стана смарагдовозелен, тук-там изпъстрен с кехлибарени

оттенъци, а и пяната приличаше на сриващи се купища сняг. Те не биха могли да проследят различните фази на зазоряването. Само чувствуваха тая промяна в цвета на вълните, търкалящи се една след друга към тях.

Готвачът и кореспондентът спореха несвързано за разликата между спасителна станция и морски заслон.

— Има един морски дом право на север от фара при Комаровия залив — казваше готвачът — и щом ни видят, те ще потеглят с лодката си и ще ни приберат.

— Кой да ни видят? — запита кореспондентът.

— Екипажът.

— В тия морски заслони няма екипажи. Доколкото зная, заслоните са чисто и просто места, в които поставят дрехи и сухоежбина за хора, претърпели корабокрушение. В тях няма моряци.

— Има, как да няма!

— Няма!

— Впрочем още не сме там — обади се огнярят откъм кърмата.

— Е добре — подзе готвачът, — може би не морски заслон се намира близо до фара при Комаровия залив; може да е и спасителна станция.

— Още не сме там — повтори огнярят.

II

При всяко отскачане на лодката по билото на вълните вятърът свистеше в косите на гологлавите мъже, а щом кърмата пак хлътваше надолу, пръски от пяна прехвърчаха край лицата им. Гребенът на всяка вълна бе като хълм, от чието теме четиримата мъже за миг оглеждаха една безкрайна развълнувана шир, блестяща от пяна и разсечена от вятъра. Навярно славна, а сигурно и великолепна бе тая игра на свободното море, тъй живо изпъстрена със смарагдова, белезникава и кехлибарена светлина.

— Слава богу, че вятърът духа към сушата — каза готвачът. — Инак как щяхме да се оправим? Никак нямаше да ни бъде...

— Така си е — потвърди кореспондентът.

Презаетият огняр кимна в знак на съгласие.

Тогава откъм носа тихо се изсмя капитанът, и то със смях, който изразяваше едновременно и хумор, и презрение, и трагедия.

— А мислите ли, момчета, че сега даваме що-годе сериозен отпор на тази стихия? — попита той.

Това накара другите трима да се смълчат след няколко недомлъвки и покашлювания. Те разбираха, че всяка по-конкретна проява на оптимизъм в тоя час би изглеждала глупава и детинска, но в същото време всеки от тях несъмнено съзнаваше колко е важно да издържат. В такива моменти младите хора са упорити в мислите си. От друга страна, поради етични съображения никой не биваше да прави явни намеци за безнадеждността на положението им. Затова мълчаха.

— Тъй или инак — наруши мълчанието капитанът, успокоявайки момчетата си — в края на краищата ще се доберем до брега.

Но имаше нещо в гласа му, което ги накара да се замислят; затова огнярят добави:

— Да, стига да духа все тоя вятър.

Готвачът изгребваше вода от лодката.

— Да! — съгласи се той. — Ако не се разбием в прибой.

Сиви чайки летяха наблизо. Понякога те присядаха в морето край ивици от кафяви водорасли, които се плъзгаха над вълните с движението на окачени на въже килими по време на силен вятър. Птиците седяха удобно в групи от по няколко и не един в лодката им завиждаше, защото за тях яростта на морето имаше онова значение, което би имала и за ято яребици на хиляда мили навътре в сушата. Чайките често идваха много наблизо и се взираха в хората с черните си мънистени очи. В такива моменти имаше нещо тайнствено и зловещо в упорития поглед на немигащите им очи и хората ядно крещяха по тях, казвайки им да се махат. Една от тях упорито ги следваше и очевидно бе решила да кацне върху главата на капитана. Птицата хвърчеше успоредно на лодката и не кръжеше, а правеше досущ като кокошка странични скокове във въздуха. Нейните черни очи сякаш издаваха копнежа ѝ да кацне върху главата на капитана и затова не се откъсваха от нея.

— Противно животно! — рече огнярят, обръщайки се към чайката. — Човек би казал, че са те издялкали с грубо джебно ножче.

Огнярят и кореспондентът мрачно изругаха птицата. Капитанът някак машинално искаше да я отпъди с единия край на носовата фалина, но не посмя да стори това, тъй като и най-слабото рязко движение би могло да преобърне подплашената лодка; и тъй, разтворил пръсти, капитанът внимателно и кротко отпъди чайката с ръка. Обезсърчена по този начин, птицата престана да ги следва във въздуха и капитанът вече задиша по-свободно, успокоен за косата си, а и другите задишаха по-леко, защото в този миг птицата им се бе сторила като някакво отвратително, злокобно предзнаменование.

Междувременно огнярят и кореспондентът гребяха. Двамата седяха на една банка и всеки държеше по едно гребло. След това огнярят вземаше и двете гребла; после кореспондентът; после пак огнярят; и пак кореспондентът... Гребяха и все гребяха. Най-трудното в цялата работа идваше, когато оня, който бе полегнал в кърмата, трябваше на свой ред да вземе веслата. В името и на сетнята звезда на истината по-лесно е да се откраднат яйца изпод самата кокошка, отколкото да се сменят места в някоя малка лодка. Най-напред човекът в кърмата плъзгаше ръка покрай банката и внимателно се придвижваше, сякаш е от Севр. Сетне човекът при греблата плъзгаше ръка покрай другата банка. И това се правеше с изключителна

предпазливост. Когато двамата плахо се разминаваха, никой не откъсваше очи от идещата вълна. Тогава капитанът извикваше:

— Внимавайте сега! По-плавно, вие там!

Кафявите черги от водорасли, които се мяркаха от време на време, приличаха на островчета, на ивица земя. Очевидно те не плаваха нито насам, нито натам и фактически бяха неподвижни. От тях хората в лодката разбраха, че се придвижват бавно към брега.

Като се понадигна предпазливо, докато лодката се катереше по една огромна вълна, капитанът каза, че е зърнал фара при Комаровия залив. Наскоро след това и готвачът потвърди, че е видял фара. В това време кореспондентът бе зает с греблата, но и той искаше да зърне фара; и тъй като седеше с гръб към далечния бряг, а вълните бяха по-важни, мина доста време, докато му се удаде да извърне глава. Най-сетне дойде една по-кротка вълна и когато се намираха на самия ѝ гребен, той набързо обходи с поглед западния хоризонт.

— Видя ли го? — запита капитанът.

— Не — бавно рече кореспондентът. — Нищо не видях.

— Пак погледни! — каза капитанът, сочейки с ръка. — Точно натам е.

Кореспондентът изпълни това нареждане от гребена на друга вълна и тоя път погледът му се спря върху нещо малко и неподвижно на самия ръб на люшката се хоризонт. То бе точно като главичката на топлийка. Само загрижени очи биха могли да открият един тъй малък фар.

— Мислиш ли, че ще се доберем до него, капитане?

— Ако духа все тоя вятър и лодката не се преобърне, няма причина да не стигнем до него — отвърна капитанът.

Повдигана от всяка възправяща се вълна и грозно изпопръсквана от гребена ѝ, малката лодка напредваше толкова бавно, че и това би останало незабелязано от хората в нея, ако не бяха водораслите. Тя приличаше на някакъв малък въртящ се предмет, по чудо задържал се над вълните, оставен на произвола на петте океана. От време на време огромна маса вода нахлуваше в нея като множество бели пламъци.

— Изгребвай водата, готвачо — невъзмутимо казваше капитанът.

— Дадено, капитане — бързо отвърщаше готвачът.

III

Трудно е да се опише проникновеното братство, установило се между тези хора тук, в морето. Никой не говореше за това. Никой не споменаваше за него. Но то съжителствуваше с тях в лодката и всеки усещаше топлината му. Те бяха един капитан, един огняр, един готвач и един кореспондент, и бяха приятели, приятели, неразривно свързани помежду си, и то в много по-странна степен от обикновените случаи. Нараненият капитан, който лежеше облегнат на съда за вода в носа на лодката, винаги говореше тихо и спокойно; но той никога не би могъл да заповядва на екипаж, по-готов да го слуша и веднага да изпълнява нарежданията му, от тия трима тъй различни хора. Това бе нещо повече от най-обикновено осъзнаване на онова, което би било най-полезно за общата безопасност. В него несъмнено имаше един твърде личен, интимно почувствуван оттенък. И след тая привързаност към капитана идеше и това приятелство — такова приятелство, че кореспондентът например, който се бе приучил да гледа някак цинично на хората, съзнаваше през тия мигове, че тъкмо тази преживелица ще остане най-хубавата в живота му. Но никой не казваше, че е така. Никой не споменаваше за това.

— Де да имаме сега едно платно — обади се капитанът. — Бихме могли да опитаме с моя шинел, като го вържем за края на едно гребло, та и вие двамата да можете да си отдъхнете.

Тогава готвачът и кореспондентът взеха греблото и разпериха шинела; огнярят направляваше кормилото и малката лодка взе бързо да напредва с новото си стъкмяване. Понякога огнярят трябваше остро да маневрира с греблото, за да попречи на някоя вълна да се сгромоляса в лодката, но, общо взето, вятърът ги носеше добре.

Междувременно фарът неусетно бе станал по-голям. Той вече бе почти придобил свой цвят и изглеждаше като малка сива сянка на небето. Нищо не можеше да попречи на човека при греблата честичко да извързва глава, за да зърне за миг тая малка сива сянка.

Най-сетне хората в мятащата се лодка можеха да виждат сушата от гребена на всяка вълна. И както фарът представляваше една отвесна сянка в небето, така и тая суша приличаше на някаква дълга тъмна сянка върху морето. Тя положително изглеждаше по-тънка и от лист хартия.

— Трябва да сме някъде точно срещу Нова Смирна — каза готвачът, който често бе спирал с гемии по тия брегове. — Впрочем, капитане, те май изоставиха оная спасителна станция още преди година време.

— Тъй ли? — рече капитанът.

Вятърът постепенно замря. Сега готвачът и кореспондентът трябваше много да се измъчват, за да държат издигнато греблото. Но вълните напиреха все тъй неумолимо към лодката и малката дървена черупка, вече престанала да се движи напред, едва се преборваше с тях. Огнярят и кореспондентът отново хванаха греблата.

Корабокрушения стават по незначителни причини. Ако хората можеха да се тренират за тях и ако те ставаха, когато тия хора са в най-добра форма, щеше да има по-малко удавници. От четиримата в лодката нито един не бе си отспал както трябва цели два дни и две нощи, преди да се настани в това дървено корито, а поради възбудата и тичането им насам-натам по палубата на един потъващ кораб те бяха забравили и да се хранят.

Поради тези и някои други причини нито огнярят, нито кореспондентът имаха желание да гребат в тоя час. Кореспондентът от все сърце се питаше, в името на здравия разум, как можеше да има хора, за които гребането е приятно развлечение. То не бе никакво развлечение; то представляваше чудовищно наказание и никой, нито дори човек с най-изкълчена логика, не би стигнал до извода, че гребането е нещо друго, а не ужас за мускулите и престъпление спрямо гърба. Кореспондентът подхвърли пред другите в лодката как гледа на удоволствието да гребеш и по изнуреното лице на огняря се появи усмивка в знак на пълно съгласие. Впрочем, преди да потъне корабът им, огнярят бе изкарал две поредни смени при машините.

— А сега, момчета, не залягайте чак толкова — каза капитанът. — Не трябва да изразходвате и сетните си сили. Ако се наложи да преминем през прибой, ще трябва да се напрегнете до максимум, защото неминуемо ще плаваме през него. По-кратко сега!

Сушата бавно изплаваше над морето. От една тъмна ивица тя се превърна в една тъмна и една бяла ивица — дървета и пясък. На края капитанът съобщи, че забелязва нещо като къща на брега.

— Това ще е морският заслон — поясни готвачът. — Скоро ще ни видят и ще потеглят към нас.

Далечният фар се издигаше нависоко.

— Пазачът вече би трябвало да ни види, ако гледа през бинокъл — продължи капитанът. — Той ще уведоми спасителите.

— Нито една от другите лодки не е могла да стигне до брега и да разправи за това крушение — с тих глас занарежда огнярят, — инак спасителната лодка вече щеше да е излязла, за да ни търси.

Бавно и величествено сушата се надигаше от самото море. Вятърът отново се появи. Той бе променил посоката си от североизток на югоизток. По едно време някакъв друг шум долетя до ушите на хората в лодката. Това бе глухият тътнеж на приборя.

— Сега вече никак не ще можем да се доберем до фара — каза капитанът. — Обърни я малко по на север, Били.

— Малко по на север, господине — повтори заповедта огнярят.

След това малката лодка пак се извърна с нос по посока на вятъра и сега всички, с изключение на гребца, наблюдаваха как едрее бреговата линия. Под влиянието на тази гледка от умовете на хората изчезваха съмненията и лошите опасения. Управлението на лодката все още обсебваше цялото им внимание, но то не можеше да прокуди тихата ведрина в душите им. Може би само след час те щяха да бъдат на брега.

Гръбначните им стълбове се бяха напълно приучили да балансират телата им в лодката и четиримата сега яхаха като циркови артисти това непокорно корито. Кореспондентът мислеше, че е мокър до кости, но пръстите му случайно попаднаха в горния джоб на неговото сако и той откри осем пури в него. Четири от тях бяха измокрени, другите четири нямаха никаква повреда. След известно претърсване някой представи три сухи кибритени клечки; и от тоя миг нататък четиримата безпризорни скитници дръзко заплаваха с малката си лодка и с очи, искрящи от увереност в предстоящото им избавление, те пушеха дългите пури и размишляваха върху доброто и злото у хората. Всеки отпи по няколко глътки вода.

IV

— Готвачо — подзе капитанът, — май няма никакви признаци на живот край твой морски заслон.

— Няма — съгласи се готвачът. — Чудно как не ни виждат!

Пред очите на четиримата мъже се разстилаше дълга ивица нисък бряг. Това бяха все малки дюни с някаква тъмна растителност по тях. Тътнежът на прибоя се долавяше съвсем ясно, а понякога те виждаха как белият език на някоя вълна близва крайбрежните пясъци. Една малка къщурка открояваше тъмния си силует на небето. На юг от нея се възправяше с цялата си неголяма височина източената фарова къщичка.

Приливът, вятърът и вълните блъскаха лодката в северна посока.

— Чудно как не ни виждат! — казваха хората в нея.

Тътенът на прибоя тук беше някак заглушен, но все пак достигаше до тях мощен и гръмовен. Лодката се плъзгаше по повърхността на големите вълни, а четиримата седяха все тъй заслушани в тоя тътен.

— Положително ще се преобърнем — рече някой.

Редно е вече да се каже, че на двадесет мили в една или друга посока от това място нямаше никаква спасителна станция, но хората в лодката не знаеха това и тъкмо затуй правеха такива ядовити и пълни с укор забележки за зрението на моряците-спасители. Четирима свъсени мъже седяха в лодката и един след друг чупеха рекорди при измислянето на обидни епитети.

— Чудно, как не ни виждат!

Напълно се бе изпарило безгрижието им от едно по-далечно време. Лесно бе за изострените им умове да създават една от друга по-ярки картини на незнание, на тъпота, дори и на подлост. Пред погледа им се разстилаше брегът на един гъсто населен край и за тях бе непоносимо тежко, че никакъв знак не идеше оттам.

— И тъй — реши капитанът на края — струва ми се, че ще трябва сами да направим опит. Ако се застоим тука, на нито един от

нас няма да стигнат силите да изплува до брега, след като лодката се преобърне.

Затова огнярят, който бе при греблата, извърна лодката право към брега. Мускулите им внезапно се стегнаха. Мислеха усилено.

— Ако не всички се доберем до брега — тихо започна капитанът, — ако не всички се доберем до брега, някой от вас все ще знае къде да прати вест за моята кончина.

Тогава те набързо си размениха няколко адреса и приятелски съвети. Що се отнася до размишленията на тия хора, в тях имаше премного ярост. Може би те биха могли да бъдат формулирани така: Ако ще се давя — ако ще се давя — ако ще се давя, защо и за кой дявол трябваше да дойда чак дотук, та да зърна и плаж, и дървета? Нима ми е било писано да дойда дотук само за да ми издърпат изпод носа пясъка, тая свещена благина на живота тъкмо когато разтварям пръсти, за да се добера до него? В това няма никакъв здрав разум! И ако тая слабоумна старица, Съдбата, не може да докара нещата до по-добър хал, тя трябва да бъде лишена от правото да реди живота на хората. Тя е една дърта кокошка и сама не знае какво е намислила. Ако е решила да ме удави, защо не го направи още в началото, та да ми спести тия мъки? Цялата работа е абсурдна — но не; Съдбата не е искала да ме удави. Тя няма да посмее да ме удави. Тя не може да ме удави. Не и след всичкия този труд!

Отпосле на тоя човек може и да му се е приискало да вдигне юмрук към облаците; „Само гледайте да ме удавите, вие там, и тогава да видите как ще ви наредя!“

Сега вълните ставаха още по-огромни. И всеки път те сякаш се канеха да се възправят и сгромолясват върху малката лодка, удавяйки я в хаотична пяна. В езика на техния тътен имаше някакво дълго, подготвително ръмжене. Непривикналият с морето човек никога не би допуснал, че това дървено корито ще сварва навреме да се покатерва по тия водни грамади. Брегът бе все още далече. Огнярят беше много вещ в преодоляването на прибоите.

— Момчета — бързо занарежда той, — лодката няма да издържи повече от три минути, а сме още много далече, за да изплаваме до брега. Да я насоча ли отново навътре към морето, капитане?

— Да, още сега! — каза капитанът.

През една поредица от светкавични чудеса, с бързо и упорито гребане, огнярят извърна лодката посред самия прибой и пак я изведе в безопасност по-навътре в морето.

Последва дълго мълчание, докато лодката се блъскаше по набразденото море, дирейки по-дълбоките води. Сетне някой сърдито издума:

— Впрочем, те трябва вече да са ни видели от брега.

Чайките летяха косо по вятъра към сивия пустинен бряг. От югоизток се появи внезапна вихрушка сред малки облаци — едните мръсни, другите тухленочервени, като пушеците на горяща сграда.

— Какво мислиш за тия спасители? Те са знаменити, нали?

— Чудно, че още не са ни видели.

— Може да си мислят, че сме излезли за удоволствие с тая лодка! Може да си мислят, че ловим риба. А може и да си мислят, че сме отбор глупаци.

Беше един дълъг следобед. Някаква промяна в приливното течение взе да ги тласка в южна посока, но вятърът и вълните ги караха на север. Далече напред, там, гдето брегът, морето и небето се пресичаха в могъщ ъгъл, личаха малки точици, които навярно сочеха мястото на някакъв крайбрежен град.

— Свети Августин.

Капитанът поклати глава.

— Много е близо до Комаровия залив.

Гребеше огнярят, сетне кореспондентът, сетне пак огнярят... Уморителна, досадна работа. Гръбнакът на човека може да стане свърталище на повече болки и болезки, отколкото описаните в някоя книга върху сборната анатомия на цял полк. Той представлява една твърде ограничена площ, но върху нея могат да се разиграят безброй мускулни конфликти и сблъсъци, навяхвания, изтръпвания и разни други „приятни“ неща.

— Обичал ли си някога да гребеш, Били? — запита кореспондентът.

— Не — беше отговорът. — Пусто да опустее дано!

Когато някой биваше сменен при греблата и се настаняваше в дъното на лодката, той изпитваше такава физическа угнетеност, която го караше да бъде абсолютно нехаен към всичко друго. В лодката имаше студена морска вода, тя се плискаше насам-натам, а той лежеше

в нея. Главата му, опряна върху седалката на гребеца, често се намираше само на един инч от водната спирала на вълните. Случваше се някоя особено шумна, избуяла вълна да нахълта в лодката и още веднъж да го измокри до кости. Но тези неща не го дразнеха. Почти сигурно е, че ако лодката се бе преобърнала, той щеше най-удобно да се търкулне в морето, уверен сякаш, че то представлява голям, пухкав дюшек.

— Вижте! Има човек на брега!

— Къде?

— Ей там! Виждате ли го? Не го ли виждате?

— Да, разбира се! Той ходи покрай брега.

— А сега спря. Гледайте! Застанал е с лице право към нас!

— Той маха към нас!

— Маха, наистина маха, дявол да го вземе!

— Сега вече всичко е наред! Да, сега вече всичко е наред! До половин час ще излезе някоя лодка за нас.

— Той продължава нататък. Тича! Отива нагоре към оная къща.

Далечният плаж изглеждаше по-нисък от морето и само много зорки очи можеха да открият малката черна фигура. Капитанът забеляза една плаваща тояжка и те насочиха лодката към нея. По една случайност в лодката се намираше една хавлиена кърпа и като я завърза за тояжката, капитанът почна да я размахва. Гребецът не смееше да извърне глава и затова трябваше да задава въпроси.

— Какво прави сега?

— Пак стои на място. Май че гледа. А сега пак тръгна... Към къщата. Ето че пак спря.

— Маха ли към нас?

— Не, сега не, но одева махаше.

— Гледайте! Още един иде!

— И тича.

— Гледай само как тича!

— Че той кара велосипед! Ето че стигна до другия. И двамата махат към нас. Гледайте!

— Нещо иде нагоре по плажа.

— Какво ли ще е пък то?

— Прилича на лодка.

— Да, разбира се, лодка е.

— Не, върви на колела.

— Да, на колела е. Туй трябва да е спасителната лодка. Влачат я покрай брега върху платформа на колела.

— Разбира се, че е спасителна лодка.

— Не, дявол да го вземе, това е автобус.

— Пък аз казвам, че е спасителна лодка.

— Не е! Това е автобус. Съвсем ясно го виждам. Не виждаш ли? Един от онези големи хотелиерски автобуси.

— По дяволите, прав си! Автобус е и нищо друго. Какво ли правят с тоя автобус? Може би търчат насам-натам, за да издирват хората от спасителната група?

— Така ще е! Гледайте! Един от тях размахва малък, черен флаг. Стои върху стъпалата на автобуса. Сега идат и ония, другите двама. Разприказвали са се нещо. А вижте оня с флага. Той като че ли го размахва...

— Та това не е никакъв флаг. Това е палтото му. Разбира се, че е палтото му.

— Така е, това е палтото му. Свалил го е и го размахва над главата си. Вижте само как го върти!

— Слушайте, тук няма никаква спасителна станция. Това е чисто и просто автобусът на някой хотел за зимен курорт, с който са докарали неколцина от почиващите да видят как ще се удавим.

— А какво иска да каже оня идиот с палтото? Сигнализира ли, или що?

— Той май се опитва да ни каже да караме на север. Трябва да има спасителна станция натам.

— Не, той си мисли, че ловим риба. И ни праща много здраве. Виждаш ли? Ей, Вили!

— Как бих искал да разгадая тия сигнали! Какво ли иска да ни каже?

— Нищо, играе си и толкоз!

— Да беше сигнализирай пак да опитаме да се проврем през прибой или да отидем по-навътре в морето и да чакаме, или да вървим на север, на юг или по дяволите, все щеше да има капка разум в това. Но я го вижте! Стои си там човекът и само върти палтото, върти го като обръч над главата си, магаре такова!

— Ето че идат и други хора.

— Цяла тълпа се насъбра. Гледайте! Онова там не е ли лодка?

— Къде? Да, виждам какво искаш да кажеш. Това не е никаква лодка.

— Оня мъжага все още размахва палтото.

— Сигурно си мисли, че ни е приятно да гледаме как го върти над главата си. Защо не престане? Туй нищо не значи.

— Не знам... Мисля, че се опитва да ни каже да караме на север. Сигурно има спасителна станция някъде натам.

— И още не се е уморил. Гледайте го само как върти палтото!

— Докога ли може да изтрае? Върти и развърта това палто още от момента, когато ни видя. Трябва да е някакъв идиот. Защо не вземат да подирят хора, които да изкарат една лодка в морето? Една рибарска лодка — като нищо ще се добере до нас. Защо не вземе да стори нещо!

— Ех, сега вече всичко е наред.

— Щом са ни видели, скоро ще пратят лодка за нас.

По небето над ниската суша се появи слаб, жълтеникав оттенък. Сенките върху морето бавно потъмняваха. Вятърът донесе хлад и хората в лодката взеха да треперят.

— Мария Магдалено! — възкликна един от тях, позволявайки си да даде израз на неблагоприятното настроение, в което бе изпаднал. — Все тъй ли ще се въртим на това място! Нима ще трябва да се квасим цяла нощ ей тука!

— За нищо на света. Няма да се наложи да стоим тук цяла нощ! Хич не се тревожи. Видели са ни и скоро ще ни догонят с някоя друга лодка.

Брегът потъваше в сумрак. Човекът с палтото неусетно се сля с тоя сумрак, който погълна по същия начин и автобуса, и хората край него. Шумно прехвърквайки през лодката, пенливите гребени на вълните караха четиримата да се свиват и да ругаят тъй, сякаш някой ги жигосваше с нажежено желязо.

— Бих искал да пипна оня дръвник, който размахваше палтото. Ще ми се да му стоваря един ей тъй, за да му потръгне.

— Защо? Какво ти е сторил?

— Нищо особено, но нали изглеждаше тъй ужасно развеселен!

В това време огнярят въртеше греблата, сетне кореспондентът въртя греблата, сетне пак огнярят. Наведени напред и с посивели лица, те се редуваха един след друг и машинално въртяха греблата. Силуетът

на фара бе изчезнал от южния хоризонт, но на края се появи една бледа звезда, сякаш изплувала от самото море. Шафрановата ивица на запад отстъпи пред всепоглъщащата тъма, а на изток морето стана черно. Сушата бе изчезнала и за нея напомняше само глухият и монотонен тътен на прибоя.

„Ако ще се давя, ако ще се давя, ако ще се давя — защо и за кой дявол трябваше да дойда чак дотук, та да зърна и плаж, и дървета? Нима ми е било писано да дойда дотук само за да ми издърпат изпод носа пясъка, тая свещена благина на живота, тъкмо когато разтварям пръсти, за да се добера до него?“

Клюмнал върху съда с вода, търпеливият капитан трябваше от време на време да казва по някоя дума на гребеца.

— Дръж я с носа нагоре! С носа нагоре!

— С носа нагоре, господине.

Гласовете им бяха притулени и уморени.

Това бе една наистина тиха вечер. Всички, с изключение на гребеца, лежаха, уморени и равнодушни в дъното на лодката. Що се отнася до него, очите му едва смогваха да виждат големите, черни вълни, които напираха напред, потънали в зловещо мълчание, нарушавано понякога от заглушеното ръмжение на някой пенлив гребен.

Главата на готвача почиваше върху ръба на банката и той гледаше без никакъв интерес към водата под собствения му нос. Беше потънал в съвсем други мисли. На края и той проговори:

— Били — зашепна като в просъница, — какъв сладкиш предпочиташ?

— Сладкиш! — сърдито отвърнаха и огнярят, и кореспондентът. — Дявол да ви вземе, я не говорете за такива неща!

— А аз — подзе готвачът, — тъкмо си мислех за сандвичи с шунка и...

V

Една нощ, прекарана в открита лодка, изглежда наистина дълга. Когато тъматата окончателно се възцари, блясъкът на светлината, която се надигаше от морето нейде на юг, заприлича на чисто злато. На северния хоризонт се появи една нова светлинка — малък възсинкав отблясък върху гребена на вълните. Тези две светлини представляваха цялата мебелировка на света. Извън тях нямаше нищо друго освен вълни.

Двамина мъже се бяха сгушили един до друг в кърмата, а разстоянията в лодката бяха толкова прекрасни, че гребецът можеше донякъде да стопля краката си, като ги пъха под телата на своите другари. Впрочем техните крака стигаха далече отвъд банката на гребца и дори докосваха нозете на капитана, полегнал в носа на лодката. Понякога, въпреки усилията на уморения гребец, случваше се някоя вълна да нахълта в лодката — една ледена среднощна вълна — и мразовитата вода отново проникваше чак до костите им. За миг-два те гърчеха тела и скимтяха, после пак се унасяха в своя мъртвешки сън, а водата в дъното все гъргореше край тях при всяко клатушкане на лодката.

Огнярят и кореспондентът се бяха уговорили единият да гребе, докато може, сетне да вдигне другия от неговата постеля от морска вода.

Огнярят въртя греблата, докато главата му увисна надолу и всепобеждаващият сън затвори очите му, но той пак продължаваше да гребе. Сетне докосна един от хората в дъното на лодката и го извика по име.

— Ще ме смениш ли само за малко? — хрисимо запита.

— Дадено, Били — рече кореспондентът, като се събуди, придърпвайки крайниците си до седнало положение.

Те внимателно смениха местата си и огнярят, свивайки се сред морската вода до тялото на готвача, сякаш мигновено се унесе в сън.

Секнала бе особената буря в морето. Вълните идеха, без да ръмжат. Задачата на човека при греблата бе да държи лодката все с носа напред, та да не се преобърне от наклона на вълните, пък и да не се пълни с вода от гребените на отминаващите вълни.

Те идеха мълчаливо и трудно можеха да се забележат в тъмата. Често някоя просто се възправяше пред лодката още преди гребецът да я усети.

Кореспондентът заговори капитана с тих глас. Той не беше сигурен дали капитанът не спи, макар че тоя железен човек изглеждаше винаги буден.

— Капитане, да насочвам ли лодката все към оная светлинка на север?

— Да — отвърна същият твърд глас. — Дръж светлината на около два румба вляво от носа.

Готвачът бе нахлузил един спасителен пояс, за да получи дори оная малка топлинка, която този груб корков способ можеше да му достави, и той изглеждаше топъл почти като печка, когато някой гребец, чиито зъби лудо затракваха, щом спираше да върти греблата, се отпускате да поспи до него.

Тъй като гребеше, кореспондентът погледна надолу към двамата мъже, заспали в краката му. Ръката на готвача обвиваше раменете на огняря и в тия парцаливи дрехи, и с изпитите си лица те приличаха на пеленачета в морето — гротескна преработка на старата приказка за пеленачетата в гората. По-късно той трябва да бе станал твърде нехаен в работата си, защото внезапно долетя ръмженето на близка водна маса и гребенът на една вълна се сгромоляса с шум и съсък в лодката; и истинско чудо бе, че готвачът не заплава със спасителния си пояс в нахлулата вода. Готвачът продължаваше да спи, но огнярят се понадигна и седна, мигайки с очи и тръпнейки от тоя нов студ.

— Страшно съжалявам, Били — виновно рече кореспондентът.

— Нищо, момко — каза огнярят, сетне се просна и заспа.

По едно време изглеждаше, че даже капитанът е задрямал, и кореспондентът започна да мисли, че няма друг освен него да плава тая вечер по разните океани на земното кълбо.

Вятърът сякаш говореше с глас, идейки към него над вълните, и тоя глас бе по-тъжен от самия край.

Някакво силно, продължително свистене долетя иззад кърмата на лодката и по черните води остана да блести една фосфоресцираща диря, прилична на синкав пламък. Браздата на тая диря можеше да бъде направена от чудовищно голям нож.

Сетне настана покой, а в това време кореспондентът дишаше с отворена уста и се взираше в морето.

Внезапно отекна едно ново свистене и пак блесна възсинкава светлина, тоя път успоредно на лодката, тъй че би могла да бъде докосната с греблото. Кореспондентът видя една огромна перка да пробягва като сянка през водата и тъкмо тя цепеше кристалната пяна и оставяше дълга искряща диря.

Той хвърли поглед през рамото си към капитана. Лицето му бе закрито, изглеждаше заспал. Кореспондентът се вгледа и в двете морски пеленачета. Те положително спяха. И тъй, лишен от възможността да намери съчувствие, той се понаведе малко към едната страна на лодката и тихо отправи едно проклятие към морето.

Но онова нещо не преставаше да се движи близо до лодката. Пред нея или зад кърмата, откъм едната страна или откъм другата, при по-къси или по-дълги промеждутъци от време прелиташе дългата искряща резка и тогава ясно достигаше съссъкът на тъмната перка. Бързината и мощта на това нещо наистина предизвикваха възхищение. То пореше водата като някакъв остър гигантски снаряд.

Присъствието му не предизвика оня ужас у човека, който би го обхванал, ако той бе излетник, тръгнал да се поразходи. Той чисто и просто се взираше някак тъпо в морето и псуваше приглушено.

При все това истината е, че не му се искаше да остава сам с това нещо. Искаше му се някой от неговите другари случайно да се разбуди, та да му прави компания с онова нещо. Но капитанът седеше неподвижно подпрян в съда с вода, а огнярят и готвачът в дъното на лодката бяха потънали в дълбок сън.

VI

„Ако ще се давя, ако ще се давя, ако ще се давя — защо и за кой дявол трябваше да дойда чак дотук, та да зърна и плаж, и дървета?“

Трябва да се признае, че през тази мрачна нощ човек би могъл да стигне до извода, че дяволът наистина е решил да го удави, въпреки отвратителната неправда на този акт. Защото несъмнено отвратителна неправда би било да удавиш човек, който е положил толкова много труд. Човекът чувствуваше, че това би представлявало едно съвсем противоестественно престъпление. Разни хора се бяха давили в моретата, откак в тях плаваха галери с рисували ветрила, и все пак...

Когато на някого мине през ума, че природата не гледа на него като на нещо важно и е склонна да мисли, че няма да осакати света, като го премахне, в първия миг той е готов да хвърля камъни по храма и е страшно разярен от обстоятелството, че няма нито камъни, нито храмове. Той положително би посрещнал с хули всяка видима изява на природата.

Тогава, ако до него няма осезаеми неща за оскверняване, той може би изпитва желанието да се срещне лице с лице с някакво нейно олицетворение и да го удари на молба, паднал на колене и с умоляващи ръце, казвайки: „Да, но аз обичам себе си.“

„Една студена звезда, нейде високо, в някоя зимна нощ“ — ето думите, които, както му се струва, тя му казва в отговор. И от тоя миг той вече разбира патоса на своето положение.

Хората в това малко дървено корито не бяха разисквали тия неща, но те до един, без съмнение, бяха размишлявали върху тях в мълчание, всеки според собствените си схващания. Рядко по лицата им се изписваше някакъв друг израз освен общото за всички изражение на пълна умора. Разговорът им се отнасяше само до управлението на лодката.

В съзвучие с обладалите го чувства едни стихове тайнствено нахлуха в главата на кореспондента. Той дори бе забравил, че не ги помнеше вече, но те неочаквано се върнаха в паметта му:

*Един редник от легиона умираше в Алжир.
Умираше самотен, без нежна женска грижа,
и никоя жена за него не проля сълза;
но другар един бе там, край него,
и като взе ръката на този свой другар,
той рече: „Нивга вече не ще зърна родната земя.“*

В дните на своето детство кореспондентът се бе запознал с обстоятелството, че един редник от легиона умираше в Алжир, но той никога не бе отдавал никакво значение на това обстоятелство. Стотици и хиляди негови съученици го бяха осведомявали за бедата, в която бе изпаднал редникът от легиона, ала на края, като естествен резултат на това непрестанно опияване, той бе станал напълно безразличен към неговата участ. Никога не бе мислил, че има нещо общо с факта, че един редник от легиона умираше в Алжир, нито бе смятал това обстоятелство за особено тъжно. За него то бе по-маловажно, отколкото счупването на подостреното връхче на един молив.

Сега обаче по някакъв странен начин то го докосна като нещо живо, напълно реално. И вече не бе свързано с няколко въздишки, изтръгнали се от гърдите на поета, докато той е пиел своя чай и е топил краката си върху решетката на камината; то представляваше една действителност — строга, скръбна и прекрасна.

Кореспондентът съвсем ясно виждаше легионера. Той лежеше върху пясъка, с изопнати неподвижни крака. Докато бледата му лява ръка почиваше върху гърдите му, опитвайки се да осуети излитането на душата, кръв струеше между пръстите му. Неяде там, в безкрайнината на Алжир, някакъв град с ниски правоъгълни постройки се открояваше върху фона на небето, вече изпепелено от последните оттенъци на залеза. Докато въртеше греблата и си представяше все по-бавните и по-бавните движения на устните на легионера, кореспондентът бе проникнат от едно дълбоко, напълно безпристрастно усещане. Той тъгуваше за редника от легиона, който умираше в Алжир.

Онова нещо, което следваше лодката и чакаше, очевидно изпитваше досада поради закъснението. Вече не се чуваше как тръбният плавник пори водата, нито се виждаха искрите на дългата

диря. Светлинката на север все още мъждукаше, но тя очевидно не бе дошла по-близо до лодката. От време на време тътенът на прибоя достигаше до ушите на кореспондента и тогава той извърщаше лодката с носа навътре към морето и почваше да гребе по-усилено. На юг някой като че ли бе запалил сигнален огън на брега. Той бе твърде малък и твърде далечен, за да се забелязва, но хвърляше едно трептящо, възрозово отражение върху стръмния скалист бряг зад него и то се виждаше от лодката. Вятърът се бе усилил и понякога някоя вълна се надигаше със съсък като чудовищно голяма котка, а след това в тъмнината блещукаше и искреше сгромолясалият се гребен.

Откъм носа на лодката капитанът се раздвижи край съда с вода и се поизправи.

— Доста дълга нощ — рече той на кореспондента, гледайки към брега. — Тия хора от спасителната станция никак не бързат.

— Видя ли как си играе край нас онази акула?

— Да, видях я. Няма що, много едър екземпляр.

— Де да знаех, че си бил буден!

След известно време кореспондентът отправи няколко думи към дъното на лодката.

— Били! — Последва бавно и постепенно разплитане. — Били, хайде да ме смениш.

— Дадено — рече огнярят.

Щом кореспондентът почувствува студената, удобна морска вода в дъното на лодката и се прикът към спасителния пояс на готвача, той веднага потъна в дълбок сън, въпреки че зъбите му играеха в такт с разни популярни мелодии. Този сън му се стори тъй хубав, че само след няколко мига той дочу някой да го вика по име с глас, изразяващ крайно изтощение.

— Хайде да ме смениш.

— Дадено, Били.

Светлинката на север бе изчезнала по някакъв тайнствен начин, но кореспондентът взе посоката от капитана, сега напълно буден.

По-късно през нощта те откараха лодката още по-навътре в морето и капитанът накара готвача да вземе едно гребло и да държи лодката срещу вълните. Той трябваше да извика, ако чуе тътнежа на прибоя. Тази мярка позволи на огняря и кореспондента да почиват едновременно.

— Нека дадем на тия момци възможност пак да влязат в добра форма — рече капитанът.

Те се свиха един до друг и след няколко подготвителни тракания на зъби и тръпки по тялото пак заспах като мъртви. И нито единият, нито другият знаеха, че са предоставили на готвача компанията на една друга акула или може би на същата акула.

Докато лодката игриво подскачаше върху вълните, пенести парцали прехвъркваха от време на време в нея и пак мокреха хората, но това не бе в състояние да наруши почивката им. Зловещото свистене на вятъра и на водата ги тормозеше толкова, колкото би затормозило и мумии.

— Момчета — обади се готвачът с глас, в който явно прозираше нежелание да заговори, — течението завлече лодката доста близо до брега. Един от вас май ще трябва да я откара още веднъж по-навътре в морето.

Разбуден, кореспондентът долови шума от сгромолясването на възправените гребени на вълните.

И докато той въртеше лопатите, капитанът му даде да отпие малко уиски със сода и това усмири тръпките на тялото му.

— Веднъж да стъпя на брега, нека само някой да ми покаже дори снимка на гребло...

Най-сетне поведоха кратък разговор.

— Били! Били, хайде да ме смениш.

— Дадено — каза огнярят.

VII

Когато кореспондентът отново отвори очи, и морето, и небето имаха сивия оттенък на зазоряването. Сетне водната шир се изпъстри със златисти и виненочервени петна. Най-после утрото се показва в цялото си великолепие с едно чисто синьо небе и слънчевите лъчи заиграха като пламъци върху върховете на вълните.

Множество малки черни колиби се открояваха върху далечните дюни, а над тях се извисяваше снажна вятърна мелница. Ни човек, ни куче, ни велосипед не се виждаха на брега. Колибите можеха да бъдат на някое изоставено село.

Корабокрушенците обгледаха брега. Състоя се малка конференция в лодката.

— И така — подзе капитанът, — щом никой не ни иде на помощ, по-добре ще бъде още сега да се опитаме да минем през прибоя. Ако се застоим още някое време тук, съвсем ще се омаломощим и никой не ще може да стори нещо за себе си.

Другите мълчаливо се съгласиха с мислите му. Насочиха лодката към брега. Кореспондентът се питаше дали някой изобщо се покачва на върха на високата вятърна кула и в такъв случай дали изобщо не хвърля поглед към морето. Тази кула бе цял великан, изправен с гръб към бедствия хал на нравките. В очите на кореспондента тя изобразяваше донякъде ведрото спокойствие на природата сред мъките на отделния човек и природата във вятъра и природата във въображението на хората. В този момент в неговите очи тя не изглеждаше нито жестока, нито благотелна, нито подла, нито мъдра. Но тя беше безразлична, изцяло безразлична. Може би би било в реда на нещата за човек в това положение, озадачен от безразличието на природата, да види безбройните грешки в живота си и горчиво да съжалява за тях, петимен да започне отново. Тогава в своето новопридобито невежество относно близостта на гроба той съзира с кристална яснота различието между правдата и кривдата и разбира, че ако му бъде дадена възможността да започне отново, той ще поправи и

поведението си, и думите си, и ще бъде по-добър и по-весел при някое ново познанство или в следобедния чай.

— А сега, момчета — казваше капитанът, — тя сигурно ще се преобърне. Не ни остава друго, освен да я откараме колкото се може по към брега и тогава, щом се преобърне, да се изхлузим от нея и да запълзим с ръце и крака към плажа. Стойте спокойно сега и не скачайте, докато лодката не се напълни с вода.

Огнярят взе греблата. Погледна през рамо и обгледа прибоа.

— Капитане — започна той, — май ще е по-добре да я извъртя, та да стои с носа срещу вълните и тъй да я откарам към брега.

— Добре, Били — каза капитанът. — Извърти я с носа към вълните.

Тогава огнярят извъртя лодката. Като седяха на кърмата, готвачът и кореспондентът трябваше да поглеждат през рамо, за да наблюдават безлюдния и безразличен бряг.

Огромните устремени към брега вълни издигаха лодката толкова нависоко, че хората пак можеха да виждат как белите пенести ивици се плъзгат нагоре по полегатия плаж.

— Няма да се приближим достатъчно до брега — каза капитанът.

Винаги когато някой от тях смогваше да откъсне поглед от грамадните вълни, извърщаше очи към брега, и в тях се появяваше някакъв особен израз през време на това съзерцание. Наблюдавайки другите, кореспондентът беше уверен, че те не се страхуват, но пълният смисъл на тези бегли погледи все пак оставаше забулен.

Колкото до него самия, той беше твърде уморен, за да разчепка из основи това обстоятелство. Опита се да принуди мозъка си да вникне в него, но сега той бе напълно под господството на мускулите, а мускулите казваха, че това им е безразлично. Само му мина през ума, че ще бъде срамно да вземе да се удави.

Нямаше прибързани думи, нито пребледняване, нито открита развълнуваност. Хората чисто и просто гледаха към брега.

— И помнете; след като скочите, веднага да се отдръпнете настрана от лодката — каза капитанът.

Навътре в морето гребенът на една огромна вълна изведнъж се разби с гръмовен тътен и дългата бяла грива се насочи към лодката.

— Дръжте се сега! — каза капитанът.

Хората мълчаха. Бяха извърнали очи от брега към гривестата вълна и чакаха. Лодката се плъзна нагоре по наклона, прескочи билото и се втурна надолу по дългия гръб на вълната. Малко вода бе нахълтала и готвачът започна да я изгребва.

Но и следващата вълна също се разби. Мятащият се и въртящ въртоп от пяна грабна лодката и я изправи почти отвесно. Водата нахлу в нея от всички страни. В това време ръцете на кореспондента бяха върху планшира и когато водата нахлу и оттам, той бързо отдръпна пръстите си, тъй като не искаше да ги измокри.

С толкова много вода в нея малката лодка се олюля като пияна и потъна още по-надълбоко.

— Изгребвай водата, готвачо! Изгребвай водата! — викна капитанът.

— Добре, капитане — отвърна готвачът.

— А сега, момчета, следната вълна положително ще ни види сметката. Гледайте да скачате по-надалече от лодката.

Третата вълна се задаваше огромна, разярена и неумолима. Тя почти погълна лодката и в същия миг четиримата се намериха в морето. Някакво парче от спасителен пояс се намираше в дъното на лодката и още при падането си кореспондентът го притисна с лявата си ръка.

Януарската вода беше ледена и на него веднага му мина през ума, че тя е по-студена, отколкото бе допускал за брега на Флорида. Това се стори на замъгления му разсъдък като достатъчно важен факт за отбелязване в оня момент. Тъжно и трагично бе, че водата е тъй студена. По някакъв странен начин това обстоятелство се сля и смеси с преценката му за положението, в което се намираше самият той, и следователно представляваше подходящ повод за плач. Водата бе студена.

Когато излезе на повърхността, той не долавяше друго, освен шума на водата. После той видя другарите си в морето. Огнярят бе най-напред в надбягването. Той плаваше бързо и с мощни удари. Встрани и наляво от кореспондента се виреше грамадният бял корков гръб на готвача; и нейде зад тях капитанът се държеше за кила на прекатурнатата лодка с единствената си здрава ръка.

Известна неподвижност е присъща на всеки бряг и тъкмо тя обсебваше мислите на кореспондента сред цялата бъркотия в морето.

Пък и брегът изглеждаше много привлекателен; но кореспондентът знаеше, че му предстои дълъг път, и затова плуваше бавно. Парчето от спасителния пояс лежеше под него и понякога той така се хлъзгаше по нанадолнището на някоя вълна, сякаш бе върху шейна.

Ала на края стигна до едно такова място в морето, гдето напредването му стана трудно. Той не спря да плува, за да се пита точно в какво течение бе попаднал, но вече престана да напредва. Брегът се разстиляше пред него като някакъв театрален декор и той се взираше натам, поглъщайки с очи и най-малката подробност.

Когато готвачът минаваше — доста надалече вляво от него, капитанът извика:

— Готвачо, обърни се по гръб! Обърни се по гръб и използвай греблото!

— Добре, господине.

Готвачът се обърна по гръб и като взе да гребе с греблото, тръгна напред като същинско кану.

Скоро след това и лодката премина някъде наляво от кореспондента, с капитана, все тъй вкопчил се с една ръка в кила. Ако лодката не правеше такива изключителни акробатични упражнения, капитанът би приличал на човек, който се понадига, за да хвърли поглед отвъд някоя ограда. Кореспондентът се чудеше по какъв начин капитанът все още смогва да се държи за нея.

Те стигнаха още по-близо до брега — огнярят, готвачът, капитанът — и след тях идеше съсъдът за рода, весело заподскачал над вълните.

Кореспондентът оставаше под властта на този странен нов враг — някакво подводно течение. Брегът, с ивицата бял пясък и стръмния зелен скат, на който се мъдреха малки, потънали в мълчание колиби, се разстиляше като картина. Той беше много близо до него, но му правеше такова впечатление, сякаш наблюдава от балкона на някой театър сценки из Бретан или Алжир.

Той мислеше: Ще се удави ли? Нима е възможно! Нима е възможно! Нима е възможно! Навярно всеки човек гледа на собствената си смърт като на сетния акт на природата.

После една вълна може би го изтръгна от това малко, но смъртно опасно течение, защото той изведнъж разбра, че отново може да

напредва към брега. Малко по-късно долови, че капитанът, вкопчил се с една ръка за кила на лодката, бе извърнал лице откъм брега, гледа назад към него и го вика по име.

— Ела при лодката! Ела при лодката!

След усилията да стигне до капитана и лодката той реши, че когато човек се измори както трябва, давенето би било едно приятно разрешение — преустановяване на враждебните действия, съпроводено от голяма доза облекчение; и това го радваше, защото главната мисъл, която занимаваше ума му през последните мигове, бе ужасът от кратката агония. Той не искаше да изпитва физическа болка.

След малко видя някакъв човек да тича край брега. Той се събличаше просто невероятно бързо. Сако, панталони, риза — всичко просто отскачаше от него.

— Ела при лодката! — извика капитанът.

— Добре, капитане.

Както плуваше, кореспондентът видя, че капитанът стъпи на дъното и остави лодката. Тогава кореспондентът извърши едничкия си подвиг през пътуването. Една грамадна вълна го подхвана и го прехвърли с голяма лекота и изумително бързо над лодката и далече отвъд нея. Още тогава му се стори като същински гимнастически номер и истинско морско чудо. Защото една прекатурната от прибоя лодка не е играчка за плуващия човек.

Кореспондентът се озова във води, които стигаха едва до кръста му, но състоянието му бе такова, че той не можеше да стои на крака повече от миг-два. Всяка вълна го събаряше, а отливът на прибоя го теглеше назад.

Тогава той видя човека, който докато бе тичал, се бе разсъбличал, да влиза с едри скокове във водата. Той измъкна готвача на брега, сетне си запробива път през водата към капитана; ала той го отпъди с ръка и го препрати към кореспондента. Той беше гол — гол като дърво през зимата; но над главата му грееше ореол като на светец. Той здравата блъсна, издърпа и затегли кореспондента за ръката.

— Благодаря, момко! — каза кореспондентът, отколе привикнал с тия малки учтиви формули.

— Какво е това — изведнъж се провикна голият мъж, сочейки нещо с пръст.

— Върви — рече му кореспондентът.

В плитчините, с извърнато към дъното лице, лежеше огнярят. Челото му опираше в пясък, който оставаше извън морето при периодичното изтегляне на вълните от брега.

Кореспондентът не знаеше какво бе станало по-сетне. Когато се намери в безопасност на брега, той падна, удряйки пясъка с всяка част от тялото си. Строполи се тъй, сякаш падаше от някой покрив, но се зарадва, като тупна.

Плажът мигновено се бе изпълнил от хора с одеяла, дрехи и шишета и от жени с чайници и разни други лечебни средства, към които те имат слабост. Топъл и щедър бе приемът, който хората от сушата оказаха на дошлите откъм морето; но нещо неподвижно, от което струеше вода, бе носено бавно на ръце нагоре по брега, и приемът, който сушата устрои на това нещо, не можеше да бъде по-друг от зловещата гостоприемност на пръстта.

Когато настана нощ, белите вълни се разхождаха нагоре-надолу по плажа в светлината на луната и вятърът отнасяше шума от говора на огромното море към хората на брега, а те чувствуваха, че вече могат да тълкуват тоя говор.

[0] На хартията името на автора е Стийвън Крейн. Бел.zelenkroki.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.